

Master Vasubandhu

THE THIRTY VERSES

A new English translation by Khenpo David Karma Choephel

སུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེན་ཅུ་བ་པ།

THE THIRTY VERSES

MASTER VASUBANDHU

Translated by Khenpo David Karma Choephel

DHARMA EBOOKS

གྲ་གར་སྐད་བུ། ཅིང་ཤི་ཀ་ཀྲ་རི་ཀྲ།
བོད་སྐད་བུ། སུམ་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྲས་པ།

In Sanskrit: Triṃśikākārikā

In Tibetan: sum cu pa'i tshig le'ur byas pa

In English: The Thirty Verses

འཇམ་དབལ་གཞིན་རྒྱུར་བ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །

I prostrate to youthful Manjushri.

- (1) བདག་དང་ཆོས་སུ་ཉེར་འདོགས་པ། །སྣ་ཆོགས་དག་ནི་གང་བྱུང་བ། །
དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར། །གྱུར་བ་དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །

That which occurs in various ways

That are labeled “self” or “phenomenon”

Is change in consciousness.

This change is of three types,

- (2) རྒྱུ་པར་སྒྲིན་དང་རར་སེམས་དང་། ། ཡུལ་ལ་རྒྱུ་པར་རིག་བཤོ། །
 དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྒྱུ་ཤེས་ནི། ། རྒྱུ་སྒྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་བ། །

Which are called ripening, egoism,
 And awareness of an object.
 Of them, the consciousness called ground,
 With all the seeds, is ripening.

- (3) དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། ། རྒྱུ་པར་རིག་པ་མི་རིག་བ། །
 ཉག་རྩ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། ། རིག་དང་འབྲུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྷན། །

It is unrecognized awareness
 Of grasping and place, and is always
 Associated with contact, attention,
 Feeling, conception, and volition.

- (4) དེ་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། ། དེ་ནི་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན། །
 རིག་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ནི་རྒྱུན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞིན། །

Within it, there is neutral feeling,
 And it is also unobscured neutral.*
 Contact and so forth are the same.
 It functions like a river's current.

* *Neutral* means neither virtuous nor unvirtuous. *Unobscured* means that it does not prevent the attainment of liberation.

- (5) དག་བཅོམ་ཉིད་ན་དེ་ལྷོག་གོ། །དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །
དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །

It ceases upon arhatship.
That which arises based on it
And focuses on it is called
Egoism, a consciousness
With egoism as its nature.

- (6) བསྐྱིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །
བདག་ཏུ་རྟ་དང་བདག་ཏུ་ཚོངས། །བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་འདུ་ཤེས་པ། །

It's always associated with
Four obscured but neutral afflictions:
The view of self, delusion of self,
Pride of self, and ego-clinging

- (7) གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་འོག་ཞན། །རེག་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་བཅོམ་མེད། །
འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འབྱུག་ལ་མེད། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་ན་འང་མེད། །

Of that where they arise, and contact
And so forth, too. On arhatship,
Absorption of cessation, and paths
Transcending the world, there is none.

- (8) འདིནྱི་གྱུར་བ་གཉིས་པ་ལོ། །གསུམ་པ་ཡུལ་རྣམ་བྱག་པོ་ལ། །
དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་སྟེ། །དག་དང་མི་དག་གཉི་ག་མིན། །

That is the second type of change.

The third one is the focuses

On the six types of objects.

They're virtue or nonvirtue or neither.

- (9) གྲུན་ཏུ་འགྲོ་དང་བྱེ་བྲག་ངེས། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་བ་དང་། །
དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉེ་ཉོན་མོངས། །ཆོར་བ་གསུམ་དང་དེ་མཆུངས་ལྡན། །

The mental factors concurrent with them

Are the universals, determining,

Virtuous factors, the afflictions,

Near afflictions, and the three feelings.

- (10) དང་མེའི་རེག་ལ་སོགས་པ་དང་། །འདུན་མོས་བྲན་དང་བཅས་པ་དང་། །
ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོབྱེ་བྲག་ངེས། །དད་དང་ངོ་ཆ་བྲིལ་ཡོད་དང་། །

The first is contact and so forth.

Wishing, decision, mindfulness,

Samadhi, and prajna are determining.

Faith, conscience, propriety, nongreed,

- (11) མ་ཆགས་ལ་སོགས་གསུམ་བརྩོན་འགྲུས། །འིན་ཏུ་སྦྱངས་དང་བག་ཡིད་བཅས། །
རྣམ་མི་འཆེ་དགེ་ཉོན་མོངས་ནི། །འདྲོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་གཉི་ཐུག་དང་། །

Nonhatred, nondelusion, diligence,
Pliancy, carefulness with those,
And non-hostility are virtue.
The afflictions are greed, anger,

- (12) ད་རྒྱལ་ལྷ་བ་ཐེ་ཆོམ་མོ། །ཁྲོ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་བ་དང་། །
འཆབ་དང་འཆིག་དང་ཐུག་དྲིག་དང་། །མེར་སྣ་དང་ནི་སྦྱར་བཅས་དང་། །

Delusion, pride, the views, and doubt.
Aggression, holding a grudge, concealment,
Contentiousness, jealousy,
Stinginess, the deceit with those,

- (13) གཡོ་རྒྱགས་རྣམ་འཆེ་ངོ་ཆ་མེད། །ཁྲིལ་མེད་རྒྱགས་དང་ཁྲོད་བ་དང་། །
མ་དད་བ་དང་ལེ་ལོ་དང་། །བག་མེད་བ་དང་བརྗེད་ངས་དང་། །

Guile, vanity, hostility,
A lack of conscience, shamelessness,
Agitation, torpor, lack of faith,
Carelessness, unmindfulness,

- (14) རྣམ་གཡིང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་དང་། །འགྲོད་དང་གཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །
 རྟོག་བ་དང་ནི་དཔྱོད་བ་དང་། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་རྣམ་གཉིས། །

Distraction, nonawareness, regret,
 Sleep, considering, and examining
 Are near afflictions. Two pairs are twofold.

- (15) ལྷ་རྣམས་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་ལས། །ཇི་ལྟའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ནི། །
 རྣམ་ཤེས་ལྟན་ཅིག་གམ་མ་ཡིན། །རྩ་ལ་རྒྱབས་རྣམས་ཇི་བཞིན་ནོ། །

Arising from the root consciousness
 In accordance with conditions,
 The five consciousnesses may be
 Together or not, like waves in water.

- (16) ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ནི། །རྟག་རྒྱལ་འདུ་ཤེས་མེད་བ་དང་། །
 ལྷོམས་པར་འབྱུག་བ་རྣམ་གཉིས་དང་། །སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། །

The mental consciousness arises
 Always except in Conception Free,[†]
 The two absorptions, mind-free sleep,
 And falling into unconsciousness.

[†] An area of the fourth level of the Form Realm where non-Buddhist meditators who have attained the conception-free absorption (a state of deep meditative absorption in which the movement of mind and mental factors ceases entirely) are reborn.

- (17) རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར་བ་འདི། །རྣམ་ཏྲོག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིས་གང་། །
རྣམ་བརྟགས་དེ་མེད་དེས་ན་འདི། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །

This change in consciousness is thought,
And what it thinks of does not exist.
Thus it is all awareness only.

- (18) རྣམ་ཤེས་ས་སོན་ཐམས་ཅད་པ། །པན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ན། །
དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་འགྲོ། །དེས་ན་རྣམ་ཏྲོག་དེ་དེ་སྟེ། །

Because of mutual influence,
The consciousness with all the seeds
Changes in such and such a way,
So such and such a thought arises.

- (19) ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི། །བག་ཆགས་བཅས་པས་སྲ་མ་ཡིས། །
རྣམ་པར་སླིན་པ་ཟད་ནས་གཞན། །རྣམ་སླིན་སྟེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

When the prior ripening is exhausted,
The karmic imprints together with
The imprints of dual grasping produce
Another ripening, which is that.

- (20) རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་བཏགས་པ། །
དེ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་པ་ཡི། །ངོ་མ་ཉིད་མེད་དེ་མེད་དོ། །

Any thing thought of by any thought
Is itself the imaginary
Nature,* but it does not exist.

- (21) གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་མ་ཉིད། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་། །
བྱུང་ནི་དེ་ལ་ལྷ་མ་སོ། །རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། །

The nature of the dependent is
Thought that arises from conditions.
The absolute is when that is free
Of the previous forever.

- (22) དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །གཞན་མིན་གཞན་མ་ཡིན་པའང་མིན། །
མི་རྟག་པ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་། །

Thus it is neither different
Nor not different from the dependent,
As taught with impermanence and such.
Unless it's seen, that is not seen.

* In the Tibetan root text, this word is negated — it would read, “There is no imaginary nature.” However, the Sanskrit is not in the negative here, and Sthiramati's commentary also phrases it in the affirmative. Thus the translation of this line follows the Sanskrit and Sthiramati's commentary.

- (23) རྩོམ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། རྩོམ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །
དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། རྩོམ་ཉིད་མེད་བསྟན་བ་ཡིན། །

With the three types of lack of nature
Of the three types of nature in mind,
It's taught all phenomena lack nature.

- (24) དང་པོ་བ་ནི་མཆན་ཉིད་ཀྱི། རྩོམ་ཉིད་མེད་གཞན་བ་ཡང་། །
དེ་ནི་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས། རྩོམ་ཉིད་མེད་གཞན་ཡིན་ཅོ། །

The first one lacks a nature by
Its characteristics, while the next
Does not exist on its own, and thus
It is another lack of nature.

- (25) ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པ་འང་དེ། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ། །
དུས་རྣམས་ཀྱན་ནའང་དེ་བཞིན་ཉིད། དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་བ་ཅམ། །

So is the ultimate meaning of dharmas,
For it is also suchness,
Since at all times, it is just so.
It is itself just mere awareness.

- (26) རིམ་མེད་རྣམ་ཐོག་ཉིད་ལ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། །
འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉིད། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྟོག་གོ། །

As long as consciousness does not
Remain within just mere awareness,
Until that time, the latencies
Of twofold grasping will not cease.

- (27) འདི་དག་རྣམ་ཐོག་ཉིད་ཅེས། །དེ་སྟུང་དུ་ནི་དམིགས་ནས་སྟ། །
ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་མདུན་འཛིག་ན། །དེ་ནི་ཅམ་ལ་མི་གནས་སོ། །

When you place before yourself
The thought that “All of these indeed
Are mere awareness!” as your focus,
You are not resting in just that.

- (28) རྣམ་ཞིག་ཤེས་པས་དམིགས་པ་རྣམས། །མི་དམིགས་དེ་ཡི་ཆེ་ན་ནི། །
རྣམ་པར་ཐོག་པ་ཅམ་ལ་གནས། །གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འཛིན་མེད། །

When consciousness no longer observes
A focus, it dwells in mere awareness.
Since there is nothing to apprehend,
There's nothing apprehending it.

- (29) དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད། །
གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། །གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པའོ། །

It is mind-free; it has no focus.
It's wisdom that transcends the world
And transformation of the basis
By removing the two negativities.

- (30) དེ་ཉིད་ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་དགོ་དང་བརྟན། །
དེ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་གྲུལ་སྟུ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྱ། །

Just that is undefiled, the element,
Inconceivable, virtuous, stable,
Bliss, and the body of liberation.
It's called the dharma of the Great Sage.

སུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །
ཁྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཅ་དང་ལྷོ་ལེན་བ་བོ་རྟེ་དང་། ལུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་
སྟེས་བསྐྱུར་ཞིང་ལུས་ཏེ་གཏན་ལ་པལ་པའོ། །

This completes the *Thirty Verses* by Master Vasubandhu.

Translated into English by David Karma Choephel according to the commentaries of Sthiramati and Vinitadeva from the Sanskrit and the Tibetan translation by Jinamitra, Śīlendrabodhi, and Bande Yeshe De.

DHARMA EBOOKS PUBLICATIONS

This work is licensed under [Creative Commons Attribution-Non-Commercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

English translation © Khenpo David Karma Choephel

Cover and Layout: Beata Tashi Drolkar

First edition: January 2022.

DHARMAEBOOKS.ORG

Dharma Ebooks is a project of Dharma Treasure, which operates under the editorial guidance of the 17th Gyalwang Karmapa, Ogyen Trinley Dorje. The proprietary rights of Dharma Ebooks belong to Dharma Treasure Corporation.

འཕྲིན་ལྗོངས་འཕྲིན་
正法寶藏
Dharma Treasure